DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI CEVAPLI

6. Sınıf · Türkçe · 4. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Açıklayıcı Metin Yapısı, Türkçenin Gelişimi ve "Türküz, Türkçe Konuşuruz" Şiiri

T.D.6.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme · T.O.6.2. Sesli ve sessiz okurken akıcı okuma unsurlarını yönetebilme · T.O.6.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme · T.O.6.6. Metnin yüzey anlamını belirleyebilme · T.O.6.21. Metinden hareketle söz varlığını geliştirmeye yönelik çözümleme yapabilme

HATIRLAYALIM

- Açıklayıcı metinler tanıtım, açıklama/detaylandırma ve sonuç bölümlerinden oluşur; bilgiler tablo veya kavram haritasıyla görselleştirilir.
- Karagöz oyununda Karagöz saf ve içten, Hacivat ise öğrenim görmüş ve süslü konuşan kişidir; anlaşmazlıkları Hacivat çözer.
- Türkçede kabukların ayrı adları vardır: kavkı (salyangoz), bağa (kaplumbağa), koza (ipekböceği), kitin (böcek), kışır (ağaç), kapçık (tahıl), kırış (meyve), gak (ahlat).
- Tonyukuk (720), Kül Tigin (732) ve Bilge Kağan (735) yazıtları Orhon Yazıtları'nı oluşturur; TDK 12 Temmuz 1932'de kurulmuş, 26 Eylül Dil Bayramı ilan edilmiştir.

1 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki şemada "Okul Kütüphanesinin Kullanımı" başlıklı açıklayıcı bir metnin üç bölümü gösterilmiştir. Bölümlerin görevlerine göre K, L ve M kutularına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

AÇIKLAYICI METİN TASLAĞI · Okul Kütüphanesinin Kullanımı

1. Tanıtım	2. Açıklama	3. Sonuç
K ? içeriği	L ? içeriği	M ? içeriği

(A) K: Ödünç alma örnekleri — L: Kütüphanenin tanımı — M: Kuralların önemi

(B) K: Kütüphanenin kısa tanımı — L: Ödünç alma kuralları ve örnekler — M: Ana fikrin toparlanması

(C) K: Ana fikrin toparlanması — L: Kütüphanenin kısa tanımı — M: Ödünç alma örnekleri

(D) K: Ödünç alma kuralları — L: Ana fikrin toparlanması — M: Kütüphanenin kısa tanımı

2 EŞLEŞTİRME

Görseldeki beş varlığı, Türkçede dış örtülerine (kabuklarına) verilen özel adlarla eşleştiriniz. Harfleri kutulara yazınız.

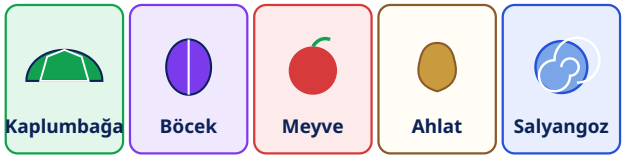

b 1. Kaplumbağa ve kurbağa	a) Kırış
c 2. Böcek türleri	b) Bağa
a 3. Elma ve armut gibi meyveler	c) Kitin
d 4. Ahlat (yaban armudu)	d) Gak
e 5. Salyangoz	e) Kavkı

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Tonyukuk Yazıtı'ndaki "ince olanın kolay bükülüp kırıldığı, kalın olanın ise zor parçalandığı" sözü ile yaşlı köylünün oğullarına dal demeti vermesini anlatan hikâyenin ortak mesajını açıklayınız.

Tek kalanlar ince dal gibi kolay kırılır; birlik olanlar ise demet gibi güçlü kalır (Birlikten kuvvet doğar).

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki gölge oyunu kartlarından yararlanarak verilen özelliklerin Karagöz'e mi yoksa Hacivat'a mı ait olduğunu tabloya yazınız. İlk satır örnektir.

Özellik	Oyun kişisi
İçi dışı birdir; düşündüğünü çekinmeden söyler.	Karagöz
Öğrenim görmüştür; Arapça ve Farsça bilir.	Hacivat
Her olaya karışmak ister, başı sık sık derde girer.	Karagöz
Karşı taraf sözü anlamayınca onun anlayacağı dille açıklar.	Hacivat
Karmaşık görünen olayların sonunda akıllıca çözüm üretir.	Hacivat

5 KISA CEVAP

Görselde halk arasında "gözü boynuz" ve "izi yaldız" diye adlandırılan iki canlı karşılaştırılmıştır. Bu adların hangi özelliklerinden kaynaklandığını ve kış gelince bu iki canlının nasıl korunduğunu yazınız.

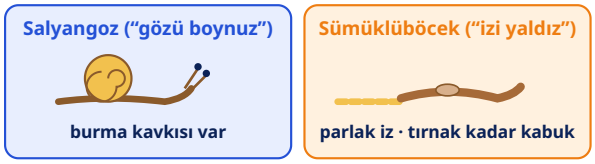

Salyangozun gözleri boynuz gibi çıkıntıların ucundadır, kışın kabuğuna çekilir. Sümüklüböcek parlak salgı bırakır, kışın kapalı ve izbe yerlere sığınır.

6 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki sınıf panosuna asılan dört bilgi fişinden hangisinde yazım veya noktalama yanlışı yapılmıştır?

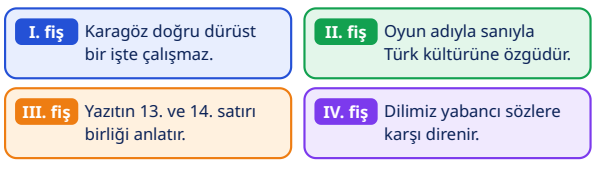

(A) I. fiş (B) II. fiş (C) III. fiş (D) IV. fiş

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki zaman şeridinde Orhon Yazıtları'na ait bilgiler verilmiştir. Şeride göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

(A) Üç yazıt arasında en erken dikilen, vezir adına dikilen Tonyukuk Yazıtı'dır.

(B) Kül Tigin Yazıtı, Bilge Kağan Yazıtı'ndan üç yıl sonra dikilmiştir.

(C) Yazıtların tamamı kağanların kendi ağzından yazılmış hükümdar yazıtlarıdır.

(D) Orhon Yazıtları günümüzde Türkiye sınırları içindeki bir müzede sergilenmektedir.

8 SIRALAMA

Açıklayıcı metin yapısını çözümleme stratejisinin sınıfta uygulanış aşamalarını baştan sona doğru 1'den 4'e kadar sıralayınız.

4 Öğrenilen strateji yeni bir açıklayıcı metin üzerinde tek başına uygulanır.

2 Dört-altı kişilik gruplarda öğretmen rehberliğinde metin incelenir ve ortak karara varılır.

1 Öğretmenin örnek metni sesli düşünerek çözümlemesi dinlenir ve deftere not alınır.

3 İki-üç kişilik gruplarda bağımsız çalışılır; herkes ulaştığı sonucu kendi defterine yazar.

9 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İşlenen metinler ve dil kurallarıyla ilgili ifadelerden doğru olanların D, yanlış olanların Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Kullanma kılavuzu, dilekçe, duyuru ve haber metinleri açıklayıcı metin yapısından yararlanır.	☑	☐
Farklı adları bulunan kabukların hepsine yalnızca "kabuk" demek söz varlığımızı zenginleştirir.	☐	☑
Türk Dil Kurumu, Atatürk döneminde 12 Temmuz 1932 tarihinde kurulmuştur.	☑	☐
Karagöz oyunundaki Çelebi, Zenne ve Tiryaki yardımcı tipler arasında yer alır.	☑	☐
"Türküz, Türkçe Konuşuruz" şiirinin bütün dörtlüklerinde birer şehir adı geçmektedir.	☐	☑

10 KISA CEVAP · DÜŞÜN

Görselde yabancı kökenli bir kelimenin yerine Türkçe kök ve eklerle türetilen karşılığı verilmiştir. Dilimizde bu şekilde Türkçe karşılıklar türetip kullanmanın sağladığı iki faydayı yazınız.

Bilinen Türkçe sözcüklerden türetildiği için kavramın işlevi kolayca anlaşılır; ayrıca dilimiz yabancı kelimelerden korunup zenginleşir.

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki çizelgede Özbek İncebayraktar'ın sekiz dörtlükten oluşan "Türküz, Türkçe Konuşuruz" şiirinin dörtlük özellikleri işaretlenmiştir. Çizelgeye göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

Özellik / Dörtlük No.	1	2	3	4	5	6	7	8
"Türkçem" ile başlama	●	–	–	●	●	–	●	–
Tırnak işareti kullanma	–	●	–	●	–	–	–	–
Şehir adı (Kırşehir) geçme	–	–	–	–	–	–	●	–

(A) Hem "Türkçem" sözüyle başlayan hem de tırnak işareti içeren tek dörtlük 4. dörtlüktür.

(B) Şehir adı geçen dörtlük, aynı zamanda "Türkçem" sözüyle başlamaktadır.

(C) 3, 6 ve 8. dörtlüklerde çizelgedeki üç özellikten hiçbiri yer almamaktadır.

(D) Tırnak işareti kullanılan dörtlüklerin sayısı, "Türkçem" ile başlayanlardan fazladır.

12 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına uyan kelimeleri kutulara yazınız. Turuncu kutulardaki harfler, salyangozun sırtındaki sert ve burma kabuğa Türkçede verilen adı oluşturur.

İpekböceğinin kendi çevresine ördüğü koruyucu kabuk	K O Z A
Tahıl tanelerinin ve ayçiçeğinin dış kabuğu	K A P Ç I K
Tonyukuk'un üç kağan döneminde üstlendiği devlet görevi	V E Z İ R
"Türküz, Türkçe Konuşuruz" şiirinin 7. dörtlüğünde adı geçen ilimiz	K I R Ş E H İ R
Ağacın gövdesini saran dış kabuğa verilen ad	K I Ş I R

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:
KAVKI

13 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki kelimelerle doldurunuz. Bir kelime artacaktır.

Orhon · Kurultayı · bellek · Kaşgarlı · Korkut

1. Ayrı adı olan şeyleri hep aynı sözcükle anmaya **bellek** tembelliği denir.
2. Şair, şiirde sözlük yazarımız **Kaşgarlı** Mahmut'u "gururum" diye anar.
3. Birinci Dil **Kurultayı** açılış günü olan 26 Eylül, Dil Bayramı'dır.
4. Orhon Yazıtları, **Orhon** Irmağı'nın eski yatağı yakınında bulunmuştur.

14 ÇOKTAN SEÇMELİ

Bir öğrenci okuduğu açıklayıcı metindeki bilgileri düzenlerken defterine şu soruları yazmıştır: "Metin hangi kavramı anlatıyor? Başta hangi genel bilgiler veriliyor? Konu hangi örneklerle genişletiliyor?" Öğrencinin metnin sonuç bölümünü çözümlemek için bu listeye hangi soruyu eklemesi gerekir?

(A) Metindeki kahramanların fiziksel özellikleri nelerdir?

(B) Olayın geçtiği yer ve zaman hangi betimlemelerle anlatılıyor?

(C) Sonda ana fikir nasıl toparlanıyor ve neler hatırlatılıyor?

(D) Dizelerin sonundaki ses benzerlikleri nasıl sağlanmıştır?

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.